

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Sint-Augustinusinstituut BSO/TSO te BREE

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Pedagogisch geheel 126797-38844

Instellingsnummer 38844

Instelling Sint-Augustinusinstituut BSO/TSO

Directeur Ludo JACOBS

Adres Sint-Jacobstraat 12 - 3960 BREE

Telefoon 089-46.19.26

Fax 089-47.39.66

E-mail info@augustinus-bree.be

Website http://www.augustinus-bree.be

Bestuur van de instelling VZW Katholiek Secundair Onderwijs Bree

Adres Sint-Jacobstraat 12 - 3960 BREE

Scholengemeenschap SGKSO Sint-Michiel

Adres Sint-Jacobstraat 12 - 3960 BREE

CLB Vrij CLB Noord - Oost - Limburg

Adres Grauwe Torenwal 11 - 3960 BREE

Dagen van het doorlichtingsbezoek 11-01-2016, 12-01-2016, 13-01-2016, 14-01-2016, 15-01-2016

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 15-01-2016

Datum bespreking verslag met de instelling 03-02-2016

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever William VROONEN

Teamleden Lieve CLAES, Wendy FRANQUET, Wouter SCHELFHOUT, Walter
VAN DEN BRANDT, Hilde VAN HOUTE, Jos VERMIJL

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 ADMINISTRATIEVE SITUERING	5
2 SAMENVATTING	5
3 DOORLICHTINGSFOCUS.....	7
3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?.....	8
4.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET).....	8
4.1.1.2 Administratie en retail in bso tweede graad in de studierichting Kantoor (leerplan D/2013/7841/003)	9
4.1.1.3 Expressie, huishoudkunde en opvoedkunde in tso tweede en derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplan D/2012/7841/080 en D/2011/7841/038)	13
4.1.1.4 Project algemene vakken (PAV) in bso tweede graad in de studierichtingen Kantoor en Verzoring-voeding (leerplan D/2012/7841/014).....	17
4.1.1.5 Specifiek gedeelte in bso derde graad in de studierichting Organisatiehulp (leerplan D/2014/7841/031)	19
4.1.1.6 Specifiek gedeelte in bso derde graad in de studierichting Verzorging (leerplan D/2014/7841/033)	22
4.1.1.7 Wiskunde in tso tweede graad in de studierichtingen Handel en Sociale en technische wetenschappen (leerplannen D/2002/0279/048c en D/2002/0279/048d)	24
4.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	26
4.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	27
4.2 Respecteert de school de overige reglementering?	28
5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	29
5.1 Leerbegeleiding	29
5.2 Evaluatiepraktijk	32
6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL.....	36
7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL.....	39
7.1 Wat doet de school goed?.....	39
7.2 Wat kan de school verbeteren?.....	39
7.3 Wat moet de school verbeteren?.....	39
8 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	40
9 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	40

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
  2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
  3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
  - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
 Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
 Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
    - ♦ het onderwijsaanbod
    - ♦ de uitrusting
    - ♦ de evaluatiepraktijk
    - ♦ de leerbegeleiding.
 De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
  - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
  - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
  - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
  - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
  - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
  - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 ADMINISTRATIEVE SITUERING

Administratief bestaat het Sint-Augustinusinstituut Bree uit twee schoolnummers: een school met een aso-aanbod (schoolnummer 126797) en een school met een bso-tso-bovenbouw (schoolnummer 38844). Beide scholen functioneren echter als een pedagogisch geheel. De verslaglegging gebeurt per schoolnummer. Om een volledig beeld te krijgen van de school dient de lezer de twee verslagen samen te lezen. De onderdelen met als titel 'Samenvatting', 'Vakoverschrijdende eindtermen', 'Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne', 'Overige erkenningsvoorwaarden', 'Reglementering', 'Kwaliteitsbewaking van de processen' en 'Algemeen beleid' zijn identiek in beide verslagen.

2 SAMENVATTING

Het Sint-Augustinusinstituut Bree is een aso-bso-tso school net buiten het stadscentrum. Naast een ruim aanbod in het aso biedt de school binnen het bso en tso de studiegebieden handel en personenzorg aan.

Op de campus heerst een geordend en open schoolklimaat. De personeelsleden zijn gedreven en de directie is toegankelijk en staat open voor externe evaluatie. Via netwerking en partnerschappen met bedrijven zet ze in op kwaliteitsvolle stages en werkplekleren. De doorstroom naar de arbeidsmarkt blijkt goed en de leerlingen munten uit in het hoger onderwijs.

De beleidsvisie steunt op het opvoedingsproject van de school. Er zijn concrete acties en doelen voor de heel wat beleidsdomeinen. De school kan rekenen op het engagement en de inzet van de personeelsleden. Het resultaat is een aangenaam en ordelijk schoolklimaat.

Het erkenningsonderzoek toont aan dat de school de onderwijsreglementering goed respecteert en dat ze voldoende aandacht schenkt aan de erkenningsvoorwaarde 'Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'. Het erkenningsonderzoek kwam verder tot stand op basis van een representatief staal van het onderwijsaanbod. Het onderzoek levert een overwegend positief beeld op. Voor bijna alle onderzochte vakken voldoet de leerplanrealisatie. Enkel in het tso voldoet de leerplanrealisatie niet voor expressie en huishoudkunde in de tweede en de derde graad Sociale en technische wetenschappen. Voor project algemene vakken in bso tweede graad, voor de vakinhoudelijke doelstellingen voor biologie, chemie en fysica en van de vakoverstijgende doelstellingen onderzoekend leren in aso tweede en derde graad van de pool Wetenschappen is de leerplanrealisatie zelfs een voorbeeld van goede praktijk. De school streeft de vakoverschrijdende eindtermen van de context 'Socio-economische samenleving' te weinig na. Bestaande initiatieven en projecten gebeuren te veel zonder planning en niet voor alle leerlingen. De context 'Lichamelijke gezondheid en veiligheid' krijgt een kwaliteitsvolle invulling via projecten en in meerdere vakken.

Het kwaliteitsonderzoek heeft aangetoond dat de school voor leerbegeleiding inzet op het zorgcontinuüm. Voor de brede basiszorg van leerbegeleiding leidde dit nog niet tot concrete doelstellingen op het niveau van de leraren en de vakgroepen. Hierdoor ontstaan kwaliteits- en tempoverschillen in de basiszorg leerbegeleiding. Binnen de verhoogde leezorg stelt het zorgteam in overleg met de ouders en de leerlingen concrete handelingsplannen op. De leerbegeleiding van de leerlingen met extra ondersteuningsnoden is dan ook een sterk punt van de school.

Verder toont het kwaliteitsonderzoek aan dat de school haar evaluatiepraktijk aanstuurt vanuit een schoolvisie en afspraken. Voor de inhoudelijke invulling en validiteit stelt de school de vakgroepen verantwoordelijk. De schoolleiding gaat slechts beperkt na of de vakgroepen de beleidsvisie op evalueren realiseren. Er blijken in de praktijk weinig kwaliteitsverschillen te bestaan tussen de verschillende leraren en vakken. Soms is de evaluatie niet valide omdat de school een aantal verplichte leerplandoelstellingen in het keuze-gedeelte en niet in het specifiek gedeelte realiseert. Voor enkele vakken zijn de evaluatie en de evaluatie van de vakgebonden attitudes dan weer een voorbeeld van goede praktijk. De kwaliteit van de oriënteringspraktijk en de motiveringen van de attesten is voor verbetering vatbaar.

Het algemeen beleid van de school getuigt van een degelijk beleidsvoerend vermogen en een goede organisatie. Beslissingen komen tot stand in overleg met alle betrokkenen. De communicatie is duidelijk en verloopt via verschillende kanalen. De schoolleiding slaagt erin het schoolteam te richten op deze doelen, al blijft een aantal personeelsleden het moeilijk hebben met de allesomvattende aanpak. In het kader van haar kwaliteitszorg verzamelt de school al jarenlang veel statistische gegevens, die ze gebruikt voor een systematische en nagenoeg volledige kwaliteitsbewaking. Toch blijkt dat dit systeem niet kan garanderen dat de leerlingen in alle onderzochte vakken de leerplandoelen bereiken. Hiervoor is een doelgerichte aansturing en doeltreffende opvolging van de vakgroepen nodig, waarbij ook doelen op leerlingniveau niet kunnen ontbreken.

De onderwijsinspectie heeft voldoende vertrouwen in het beleidsvoerend vermogen van de school en neemt bijgevolg de tekorten in de leerplanrealisatie voor expressie en huishoudkunde in de tweede en de derde graad Sociale en technische wetenschappen niet op in het eindadvies. Het beleid en het schoolteam getuigen van voldoende dynamiek om deze tekorten zelfstandig weg te werken en ook in de toekomst kwaliteitsonderwijs te verstrekken. De onderwijsinspectie besluit de doorlichting dan ook met een gunstig advies op grond van de realisatie van de onderwijsdoelen, het naleven van de onderwijsreglementering en de systematische zorg voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leef- en leeromgeving van de school.

3 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 2 BSO Kantoor	project algemene vakken	administratie en retail
Graad 2 BSO Verzorging-voeding	project algemene vakken	
Graad 2 TSO Handel	wiskunde	
Graad 2 TSO Sociale en technische wetenschappen	wiskunde	expressie, huishoudkunde, opvoedkunde
Graad 3 BSO Organisatiehulp		specifiek gedeelte
Graad 3 BSO Verzorging		specifiek gedeelte
Graad 3 TSO Sociale en technische wetenschappen		expressie, huishoudkunde, opvoedkunde

3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

4.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid	De visie en planning voldoen nipt. Er zijn hiaten wat de gerichtheid op alle VOET en alle leerlingengroepen betreft. De school heeft een VOET-visie en een VOET-beleid ontwikkeld dat geënt is op haar pedagogisch project. Ze werkt via een aantal zinvolle initiatieven aan de verschillende VOET en heeft de bijdrage aan de VOET vanuit projecten, extramurale activiteiten en vanuit de vakken op een globale wijze geïnventariseerd. De verwerking naar een meer concreet zicht op lacunes en werkpunten - vooral dan op het vlak van de contexten 'Socio-economische samenleving' en 'Technisch-technologische vorming' - is nog lopende. Verder is er slechts een begin van planning om deze werkpunten op te nemen en heeft de school daarvoor nog geen concrete doelstellingen en aanpak vooropgesteld.
Doelgerichtheid	
Ondersteuning	De organisatiestructuur functioneert vrij adequaat. Een VOET-coördinator voert samen met de directeur het VOET-beleid. Heel wat leraren zijn betrokken bij initiatieven en projecten. Er is ook een formele werkgroep voor het organiseren en evalueren van de 'VOET-dagen'. De informatie over het VOET-beleid naar het schoolteam is transparant. De school brengt de ouders op de hoogte van de projecten via infobrieven. De bijdrage van de vakken aan het nastreven van de VOET is minder transparant en het beleid zet hier nieuwe stappen om dit te concretiseren. Door het geheel van deze aanpak is er sprake van een tamelijk breed draagvlak voor het werken aan de VOET, dit echter ook verschillend per leraar.
Doeltreffendheid	De school evalueert elementen van de VOET-werking, maar dit gebeurt niet systematisch en leidt niet steeds tot bijstellingen. Een aantal VOET-initiatieven en projecten krijgen een grondige evaluatie. Bij heel wat projecten gebeurt dat echter niet structureel of enkel binnen bepaalde vakgroepen en stroomt deze informatie niet door naar het beleid. Hierdoor zijn de mogelijkheden tot bijstelling op schoolniveau niet optimaal.

Ontwikkeling	Er zijn een aantal professionaliseringsinitiatieven, met werkpunten op het vlak van breedte en effectiviteit ervan. De betrokken directeur heeft ten tijde van de VOET-vernieuwing nascholing gevolgd. De werkgroep VOET op het niveau van de scholengemeenschap zorgt voor een interessante onderlinge kruisbestuiving tussen de scholen. De school heeft het schoolteam breed geïnformeerd over de geactualiseerde VOET via personeelsvergaderingen. Verder rekent de school vooral op de interesse van de personeelsleden en zijn er geen verdere professionaliseringsinitiatieven. Het overleg tussen de middenscholen en de bovenbouwschool op het vlak van afstemming en de uitwerking van leerlijnen is begonnen.
Uitvoering Socio-economische samenleving	De school streeft de eindtermen te weinig na. Bestaande initiatieven en projecten gebeuren te veel ad hoc en niet aangestuurd vanuit een concrete en alle leerlingen omvattende planning. De school heeft geen 'VOET-dag' georganiseerd met een gerichte socio-economische inkleuring, zoals ze dit voor een aantal andere contexten wel heeft gedaan. De school biedt in de tweede graad Wetenschappen wel een uur economische vorming aan in het complementair gedeelte. De meeste andere leerlingen die geen economische richting volgen, komen echter onvoldoende in aanraking met de VOET op het vlak van prijsvorming, de rol en werking van de onderneming en budgetbeheer.
Lichamelijke gezondheid en veiligheid	De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. De VOET komen zowel bij verschillende vakken als binnen een aantal goed uitgewerkte projecten aan bod. Er is een werkgroep gezondheid en milieu. De school levert dan ook heel wat inspanningen voor het sensibiliseren en bijbrengen van een aantal competenties op het vlak van gezondheid, beweging, voeding, veiligheid en verkeer.

4.1.1.2 Administratie en retail in bso tweede graad in de studierichting Kantoor (leerplan D/2013/7841/003)

Voldoet

Het onderwijsaanbod voldoet. De evaluatiepraktijk is voldoende evenwichtig en volledig.

Onderwijsaanbod	'Administratie en retail' is de pedagogische benaming voor het geheel van vakken die binnen het specifieke gedeelte van de studierichting onder bovenstaand leerplannummer vallen. Onder deze benaming vallen de vakken TV Boekhouding/Toegepaste economie/TV Toegepaste Informatica/TV Verkoop/TV Dactylografie/KV Beeldende vorming/PV Beeldende vorming.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

De leerlingen krijgen de leerplandoelstellingen volledig aangeboden. Ook alle uitbreidingsdoelstellingen komen aan bod. Hierdoor verwerven de leerlingen de competenties van zowel een beginnend administratief medewerker als een beginnend retailmedewerker. De vakgroep biedt de verschillende onderdelen van het leerplan voldoende evenwichtig aan, dit ook in overeenstemming met de door het leerplan vooropgestelde verdeling van de lestijden over de verschillende competenties. De leerlingen verwerven zowel kennis, als beroepsgerichte vaardigheden en attitudes. Dit gebeurt via een geheel van activerende onderwijsleergesprekken, competentiegerichtte toepassingen, opdrachten en projectmatige voorbeelden van intern en extern werkplekleren.

Een aantal essentiële beroepsgerichte vaardigheden en attitudes komt daarbij voldoende op een praktijkgerichte wijze aan bod. Dit is ook het geval voor de leerplandoelstellingen op het vlak van ICT. Op deze wijze realiseert de vakgroep de leerplandoelstellingen op het beheersingsniveau dat het leerplan verwacht.

De opsplitsing van de verschillende competenties binnen de leerplanrealisatie over verschillende leraren vormt echter een verregaande uitdaging bij het bewaken van het geïntegreerde karakter en de samenhang tussen de leerplandoelstellingen. Op basis van overleg en een goed uitgewerkte jaarplanning zorgt de vakgroep er voor dat de leerplandoelstellingen bij de verschillende deelvakken ('competenties') aan bod komen. Dit gebeurt vaak een eerste keer veeleer theoretisch, waarna de leerlingen het nogmaals (soms enkele keren) praktijkgericht toepassen in een ander deelvak. Op zich creëert dit de nodige herhalingsmomenten, die ook mogelijkheden geven tot een procesmatige aanpak en het geven van formatieve feedback. De horizontale en verticale wisselwerking tussen de leraren en de benodigde uitwisseling van (evaluatie)informatie om dit mogelijk te maken, zijn echter nog onvoldoende uitgewerkt. Bovendien vermindert de opsplitsing van de competenties over verschillende leraren het geïntegreerde karakter van de leerplanrealisatie. In het lesrooster zijn ook maar net voldoende blokken voorzien om het werken aan meer uitgebreide opdrachten en projecten te ondersteunen.

De leraren maken door middel van enkele kwaliteitsvolle projecten werk van de horizontale samenhang met het vak Project Algemene Vakken en het vak Nederlands Communicatieve Vaardigheden. Voor een aantal leerplandoelstellingen is er daarbij gericht overleg en samenwerking met de betrokken collega's. De verticale samenhang tussen de twee leerjaren is voldoende logisch uitgewerkt met aandacht voor het inbouwen van herhaling en een geleidelijke toename in complexiteit. De vakgroep kiest voor een relevante opbouw bij het aanbrengen van de principes van dubbel boekhouden over de twee leerjaren. Het didactisch boekhoudpakket ondersteunt voldoende het verwerven van inzicht in de boekhouding en de zelfwerkzaamheid van de leerlingen hierbij.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De schoolinfrastructuur en het aanwezige didactisch materiaal laten toe om alle leerplandoelstellingen te bereiken. De nodige ICT-voorzieningen en projectiemogelijkheden zijn voldoende aanwezig en de vakgroep zet deze intensief in. De leraren beschikken over een digitaal bord, fototoestel, videocamera. Het elektronische platform werkt leerondersteunend. De leerlingen werken vaak in de kantoorklas, die goed is uitgerust. De leerlingen beschikken over voldoende telefoons met een doorschakelsysteem, een copier/printer, een lamineerapparaat en een inbindtoestel.

Er is een tijdelijke oplossing voor de uitbouw van een didactische leerwinkel. De vakgroep zorgt daarbij voor voldoende winkelrekken, opbergkasten, een inpaktafel en een digitaal kassasysteem met scanmogelijkheden. De ruimte op zich heeft echter onvoldoende uitstraling als winkelruimte. Bovendien werkt het telkens opnieuw moeten afbreken en opbouwen van de infrastructuur tijdrovend. De school kan echter concrete plannen voor de bouw van een zeer ruime en goed uitgeruste winkelruimte aantonen. Op dit moment is er echter een duidelijke nood om het inpakmateriaal aan te vullen.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie is voldoende volledig en representatief voor de leerplandoelstellingen. Zowel kennis, vaardigheden als beroepsgerichte attitudes maken deel uit van de evaluatie. De leraren bevragen kennis via een geheel van kleine en grotere toetsen. Meestal gaat het daarbij ook om kennis die een basis vormt om bepaalde competentiegerichte activiteiten met voldoende achtergrond te kunnen uitvoeren. De vakgroep bevraagt deze kennis ook voldoende inzichtelijk met aandacht voor transfer naar nieuwe toepassingssituaties. De vraagstelling bij de toetsen is voldoende eenduidig te begrijpen en de taal is aangepast aan het niveau van de leerlingen.

Verder evalueren de leraren de door het leerplan verwachte competenties (met integratie van de benodigde kennis, vaardigheden en attitudes) op een voldoende hoog beheersingsniveau naar aanleiding van projecten en toepassingsgerichte opdrachten. De evaluatiecriteria bij de opdrachten en projecten worden meestal vooraf met de leerlingen besproken en zijn voldoende transparant. De meeste competenties komen op verschillende momenten in de loop van de tweede graad aan bod, wat een procesmatige aanpak ondersteunt. Een meer bewuste uitwerking hiervan binnen leerlijnen gelinkt aan procesevaluatie, met tussentijdse feedback op zowel beroepsgerichte vaardigheden als attitudes en het aanzetten van de leerlingen tot zelfreflectie blijft echter nog te beperkt. Verder gebeurt ook de meer inhoudelijke rapportering per deelcompetentie naar leerlingen en ouders toe weinig systematisch.

Er zijn geen duidelijke afspraken met betrekking tot de verhouding tussen kennis, vaardigheden en attitudes binnen het geheel van de evaluatie. Hierdoor blijft de bijdrage van de competentiegerichte evaluatie in het geheel van de evaluatie onduidelijk. Op basis van de analyse van het aandeel bevraagde kennis bij toetsen ten opzichte van het aandeel bevraagde competenties bij opdrachten en projecten blijkt het louter cognitieve aspect nog sterk door te wegen. Dit is in strijd met de nadruk op het verwerven van competenties in het leerplan.

De jaarresultaten van de leerlingen zijn overwegend goed en sporen meestal met de resultaten bij de andere vakken.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De vaak activerende lesaanpak door middel van toepassingen, opdrachten en projecten vormt een basis voor gedifferentieerde coaching en feedback. Hierdoor kan remediëring al voor een deel preventief gebeuren tijdens de lessen. Toch voelen de leraren de soms grote klasgroepen aan als een bemoeilijkende factor bij deze differentiatie. De leraren ondersteunen het leerproces verder preventief via voldoende toetsen en opdrachten. De leraren wijzen de leerlingen er vooraf op hoe zij de leerstof kunnen instuderen. Na de toetsen en opdrachten is er voldoende aandacht voor feedback. Via deze aanpak ondersteunen de leraren de leerlingen voldoende om de verschillende competenties uit het leerplan onder de knie te krijgen.

Indien er zich bij leerlingen duidelijke tekorten voordoen, beslissen de vakleraren zelf over bijkomende curatieve remediëring of gebeurt dit – vooral op het einde van het eerste trimester na een bespreking in de klassenraad - via een begeleidingsplan. De vakgroep is nog op zoek naar een geschikte aanpak, waar nodig via een systeem van hertoetsen. Doordat het initiatief sterk vanuit de leerlingen moet komen heeft de remediëring een soms wat te vrijblijvend karakter. Vooral in de loop van het eerste trimester ontstaat het gevaar dat er minder kort op de bal wordt gespeeld via een meer direct aangestuurde remediëring. Bij leerlingen met duidelijke tekorten werden de voorbije jaren weinig tot geen remediëringsinitiatieven genoteerd in het leerlingvolgsysteem.

De leraren stimuleren de leerlingen om het eigen leerproces in handen te leren nemen via verschillende opdrachten en projecten, waarbij er vaak veel ruimte en aandacht is voor zelfwerkzaamheid. Bij een aantal opdrachten en projecten stimuleren de leraren ook tot zelfreflectie en/of geeft men feedback op sociale en samenwerkingsvaardigheden. In het geheel van de lesaanpak is er een begin van aandacht voor het leren samenvatten binnen een leerlijn. Dit is nog onvoldoende uitgewerkt binnen het geheel van een competentiegerichte aanpak zoals het leerplan dit verwacht.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Vorming

De leraren leveren inspanningen om de eigen deskundigheid te ontwikkelen en volgen veel nascholingen in het kader van het vernieuwde leerplan. De vakgroep heeft een aantal formele en tal van informele overlegmomenten waarop ze de planning en de realisatie van het leerplan diepgaand bespreken, materiaal uitwisselen en soms ook samen ontwikkelen. Door het spreiden van de leerplanrealisatie over verschillende leraren is er een duidelijke behoefte aan een voortdurend verticaal en horizontaal overleg. Mede in het kader van de uitdaging om de leerplanrealisatie en evaluatie verder competentiegericht, procesgericht en transparanter uit te werken, is er dan ook een concrete vraag vanuit de vakgroep naar vast ingeroosterde overlegmomenten. De vakgroep heeft contacten met de bedrijfswereld, hogescholen en universiteiten, pedagogisch begeleider wat ten goede komt aan het verder verhogen van het competentiegericht karakter van de leerplanrealisatie. In de vakgroep is er voldoende professionaliteit en engagement aanwezig om de in dit verslag genoemde uitdagingen aan te gaan.

4.1.1.3 Expressie, huishoudkunde en opvoedkunde in tso tweede en derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplan D/2012/7841/080 en D/2011/7841/038)

Voldoet niet

De leerplanrealisatie voldoet niet voor expressie en huishoudkunde. Het aanbod vertoont ernstige tekorten en de evaluatiepraktijk is onvoldoende valide en transparant.

Onderwijsaanbod	De leerplandoelstellingen van huishoudkunde en expressie worden aangeboden
<i>Volledigheid</i>	in respectievelijk 'project voeding' en 'project expressie'. De leerplandoelstellingen van opvoedkunde realiseren de leerlingen in het vak sociale wetenschappen.
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

Voor huishoudkunde voldoet het onderwijsaanbod niet: de leerlingen realiseren de meerderheid van de leerplandoelstellingen niet. Het accent ligt op het bereiden van opgegeven recepten, waardoor de doelstellingen die een beroep doen op het methodisch denkvermogen van de leerlingen nauwelijks aan bod komen. Concreet betekent dit dat de leerlingen onvoldoende zelfstandig een voedingsvoorlichtingsmodel leren gebruiken en een maaltijd leren plannen en voorbereiden in functie van de context en de doelgroep. Leerlingen mogen ook zelden zelf keuzes maken en kunnen bijgevolg deze keuzes ook niet verantwoorden zoals het leerplan vereist.

Binnen 'project voeding' volgen de leerlingen 'bouwstenen voeding'. Binnen deze bouwstenen leren de leerlingen kooktechnieken en maken ze bereidingen op basis van receptenfiches. Situering in een betekenisvolle context ontbreekt nagenoeg volledig. Deze activiteiten sluiten dus onvoldoende aan bij de leerplandoelstellingen en zetten de realisatie van het leerplan onder druk.

De opdrachten nemen onvoldoende toe in complexiteit doorheen de graden. Ook de mate dat de leraren een beroep doen op het zelfsturend vermogen van de leerlingen, vertoont nauwelijks een stijgende lijn.

Voor expressie komen in de tweede graad de meeste leerplandoelstellingen aan bod, maar niet evenwichtig. De leerlingen steken veel tijd in 'creëren' binnen de context beeld. De contexten woord/drama, klank/muziek en beweging krijgen te weinig aandacht. Ook de doelstellingen die horen bij impressie en bij het uitwerken en ondersteunen van activiteiten, zijn onvoldoende terug te vinden in het aanbod.

Enkele opdrachten sluiten betekenisvol aan bij de projecten van voeding en sociale wetenschappen en zijn afgestemd op het beheersingsniveau van het leerplan. Binnen 'project expressie' krijgen de leerlingen echter ook 'bouwstenen expressie', waarin de leerlingen voornamelijk beeldende expressievormen oefenen aan de hand van opgelegde opdrachten. Deze opdrachten zijn niet gesitueerd in een betekenisvolle context, onvoldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen en bemoeilijken zo een evenwichtige realisatie van alle leerplandoelstellingen.

De meeste opdrachten zijn sterk leraargestuurd, waardoor de leerlingen het beheersingsniveau van de doelstellingen die een eigen inbreng vereisen, onvoldoende realiseren. Dit heeft vooral een impact op de doelstellingen ‘expressiemogelijkheden verkennen’, ‘verschillende expressievormen samenbrengen’ en ‘presenteren via verschillende expressievormen’.

In de derde graad realiseren de leerlingen de leerplandoelstellingen van expressie niet. ‘Project expressie’ zit dan niet meer in het onderwijsaanbod. De school besteedt slechts in twee projecten aandacht aan het realiseren van de leerplandoelstellingen van expressie. Dit is onvoldoende om alle leerplandoelstellingen evenwichtig en met voldoende diepgang te bereiken bij alle leerlingen.

Voor opvoedkunde komen alle leerplandoelstellingen evenwichtig aan bod. Het beheersingsniveau is nauwgezet afgestemd op de verwachtingen van het leerplan. De leerlingen gaan aan de hand van doelgericht gekozen opdrachten actief aan de slag met de leerstof. Zo krijgen ze binnen betekenisvolle contexten inzicht in de leerstof en leren deze toepassen in realistische situaties.

Binnen ‘project sociale wetenschappen’ verbreden en verdiepen de leerlingen hun beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen. Enerzijds krijgen de leerlingen nieuwe thema’s aangereikt die aansluiten bij de leerplandoelstellingen en inspelen op hun leefwereld. Anderzijds leren ze verworven kennis en vaardigheden toepassen in nieuwe contexten.

De leerinhouden en de lesactiviteiten van de derde graad bouwen naadloos verder op die van de tweede graad: de complexiteit en het zelfstandig leren nemen geleidelijk maar duidelijk toe. In de derde graad biedt het aanbod de leerlingen de nodige uitdaging om hen goed voor te bereiden op het vervolgonderwijs.

De projecten voeding, expressie en sociale wetenschappen werken rond dezelfde thema’s. Er is echter zelden sprake van samenhang en van het geïntegreerd aanbieden van leerplandoelstellingen. Het gaat veeleer om losse opdrachten die geen verband met elkaar hebben. Bijkomend heeft de school deze verschillende projecten versnipperd in het lesrooster, wat geïntegreerd werken extra bemoeilijkt.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Voor expressie voldoet de uitrusting niet aan de minimale vereisten van het leerplan. Het expressielokaal is niet geschikt om te werken met de contexten beweging, klank/muziek en woord/drama. Het lokaal is te klein om actieve werkvormen in te zetten en beschikt niet over multimediamateriaal. In de plannen voor de nieuwbouw voorziet de school wel een ruim, polyvalent expressielokaal.

Voor huishoudkunde voldoet de uitrusting aan de minimale vereisten van het leerplan. De keukens hebben één computer met internetverbinding maar geen projectiemogelijkheden. De lessen vinden altijd plaats in deze leskeukens, wat de inzet van activerende werkvormen, waarbij leerlingen bijvoorbeeld gebruikmaken van ICT, bemoeilijkt.

Voor opvoedkunde zitten de leerlingen in een polyvalent lokaal met voldoende ICT-uitrusting. De leraren maken gebruik van de projectiemogelijkheden om het leerproces visueel te ondersteunen en zetten de aanwezige laptops veelvuldig in om activerende werkvormen in hun lessen te integreren.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie van huishoudkunde en expressie gebeurt op basis van de competenties uit het leerplan. De competenties zijn verfijnd in subdoelen met bijhorende, duidelijke evaluatiecriteria, uitgeschreven in een doelenboek. Dit doelenboek is voor de twee graden hetzelfde waardoor de evaluatiepraktijk de stijgende leerlijn in het beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen niet weerspiegelt.

Voor huishoudkunde en expressie betekent dit systeem dat enkel de leerplandoelstellingen die overeenstemmen met de competenties transparant en valide worden geëvalueerd.

Voor huishoudkunde gaat dit om één leerplandoelstelling namelijk 'op basis van een werkmodel gerechten/maaltijden bereiden voor een kleine doelgroep'. De andere doelstellingen worden niet geëvalueerd of geëvalueerd op basis van evaluatiecriteria uit het doelenboek die niet passen bij de geëvalueerde doelstelling.

Voor expressie komt de meerderheid van de doelstellingen overeen met de competenties en is de evaluatie dus valide en transparant. Enkel de evaluatie van de leerplandoelstellingen die te maken hebben met beschouwen, inleven en creëren, mist validiteit en transparantie. Verder volgt de evaluatiepraktijk voor expressie de tekorten uit het aanbod.

Zowel voor expressie als voor huishoudkunde evalueren de leerlingen zichzelf. Deze zelfevaluatie maakt geen deel uit van de eindevaluatie.

De evaluatiepraktijk van opvoedkunde bestrijkt nagenoeg alle leerplandoelstellingen. De opdrachten, toetsen en examens peilen evenwichtig naar kennis, inzicht en toepassing in bekende en nieuwe contexten. De examens bevatten een opsplitsing in kennis en vaardigheden. Een examenopdracht die de leerlingen maken tijdens de lessen, vult het schriftelijke examen aan. Dit komt het beheersingsniveau nog extra ten goede. De leerlingen hebben voldoende zicht op de puntenverdeling en de evaluatiecriteria bij opdrachten, toetsen en examens. Bij enkele opdrachten draagt peerevaluatie correct bij aan de eindbeoordeling.

In de derde graad houden de leerlingen voor sociale wetenschappen een digitaal reflectieportfolio bij. Dit brengt mooi hun reflectievaardigheden in kaart. Dit portfolio vertrekt nog niet vanaf de tweede graad en bevat nog geen geïntegreerde reflecties met huishoudkunde en expressie.

De geïntegreerde proef richt zich op de vier competenties uit het leerplan: onderzoeken, organiseren, presenteren en eigen leren/studieloopbaan in handen nemen. De leerlingen kiezen een thema in functie van hun mogelijke studiekeuze en voeren opdrachten uit die afgestemd zijn op deze vier competenties. Deze werkwijze zorgt voor een logische samenhang en integratie van de leerplandoelstellingen uit de verschillende domeinen. Ook moeten de leerlingen vaardigheden vanuit de vakken Nederlands en wiskunde actief inzetten binnen hun geïntegreerde proef om te komen tot een goed eindresultaat.

Duidelijk opdrachtenbundels met tussentijdse mijlpalen op een tijdslijn structureren de geïntegreerde proef. Een mentor begeleidt het proces. De evaluatie gebeurt op basis van transparante en valide evaluatiecriteria en bevat een degelijke proces- en productevaluatie. Het gewicht van proces- en productevaluatie is evenwichtig verdeeld. De leerlingen hebben zicht op de puntenverdeling. De geïntegreerde proef voldoet aan de regelgeving.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De leraren besteden voldoende aandacht aan de preventieve leerbegeleiding. Het leerklimaat is aangenaam en stimulerend. Het lesmateriaal is gestructureerd en afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. De leraren benutten veelvuldig ICT en het elektronische platform om het leren te ondersteunen. De leraren gebruiken activerende werkvormen. Toch is er een discrepantie tussen het sterk gestuurd leren bij expressie en huishoudkunde en de aandacht voor zelfsturend leren bij opvoedkunde. De vakgroep heeft immers nog geen leerlijnen ontwikkeld voor de concrete invulling van de VOET leren leren. De leerlingen leren wel schematiseren en krijgen studietips. Ook behoort aandacht voor het leerproces tot de leerplandoelstellingen van sociale wetenschappen.

De leraren bieden voldoende taalondersteuning. Ze hebben oog voor vaktaal. De leerlingen krijgen lijsten met vakterminologie. De toetsen en examens bevatten duidelijke schrijfkaders. De samenwerkingsvormen stimuleren de leerlingen om goed mondeling te communiceren. De leerlingen oefenen veelvuldig mondeling presenteren en schriftelijke rapporteren.

Door de frequente toetsen en opdrachten krijgen de leerlingen voldoende feedback op hun leerproces. Leerlingen met ernstige tekorten krijgen een begeleidingsplan dat hun leeractiviteiten van nabij opvolgt. De leraren houden zorgvuldig rekening met de extra maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsnoden.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

De eigenlijke vakgroepwerking is opgesplitst in expressie, huishoudkunde en sociale wetenschappen. De overstijgende vakgroep 'integrale opdrachten' komt enkele keren per jaar samen, maar beperkt zich tot het delen van praktische informatie en fungeert niet als forum voor expertisedeling en –ontwikkeling. Hierdoor ontbreekt inhoudelijke kruisbestuiving: goede praktijkvoorbeelden blijven beperkt tot één vakgebied en een gezamenlijk kritische reflectie op het leerplan als geheel gebeurt niet. Dit verklaart deels het gebrek aan inhoudelijke samenhang in de projecten.

4.1.1.4 Project algemene vakken (PAV) in bso tweede graad in de studierichtingen Kantoor en Verzor- ring-voeding (leerplan D/2012/7841/014)

Voldoet

De leerlingen krijgen een volledig aanbod van de eindtermen en ze verwerken ze voldoende in functionele contexten. De evaluatiepraktijk gaat voldoende na of de leerlingen de leerplandoelstellingen bereiken. De leerbegeleiding ondersteunt leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De leerlingen krijgen een aanbod aan de hand van maatschappelijk relevante thema's en de grote meerderheid van de leerlingen bereikt de leerplandoelen op het verwachte beheersingsniveau. De themakeuze en de uitwerking ervan sluiten aan bij een aantal contexten van de vakoverschrijdende eindtermen. De leraren nemen de uitgangspunten van het leerplan ter harte. Dat blijkt uit de interactieve en thematische aanpak, de opbouw van de vertrouwensrelatie met de leerlingen en het teamwerk. Zij zetten veel in op de persoonlijkheidsontwikkeling en de zelfredzaamheid, op de sociale vorming en het maatschappelijk bewustzijn.

In de thema's komen de verschillende domeinen geïntegreerd en voldoende geproportioneerd aan bod. Zij dekken de meeste doelstellingen m.b.t. taal- en rekenvaardigheid en informatieverwerking en -verwerking. De leerlingen zijn mondig, brengen de nodige spreekdurf op en formuleren in gesprekken zinvolle argumenten. Hun schriftelijke taalvaardigheid is zwakker, maar voldoet overwegend.

Rekenvaardigheden komen doorgaans aan bod in een functionele context. De herhalingen en de oefeningen leiden bij een aantal leerlingen niet tot een blijvend verworven inzicht en parate kennis.

ICT-toepassingen zijn er meestal voor illustratief en instrumenteel gebruik. De leerlingen exploreren de actualiteit voldoende en gekoppeld aan doelen met betrekking tot tijd- en ruimtewustzijn. In dit domein is er evenwel niet altijd voldoende aandacht voor maatschappelijke voorzieningen in de eigen regio.

Het open karakter van de onderwijssituaties bevordert voldoende de ontwikkeling van de organisatiebekwaamheid. De leerlingen krijgen uitdagingen om planmatig te werken aan opdrachten met toepassing van de OVUR-methode. De leerlingen werken in beperkte mate zelf mee aan de organisatie van didactische uitstappen.

De leerplandoelen die betrekking hebben op wetenschap en samenleving, maken expliciet deel uit van het leerstofaanbod. Vooral de invulling van de invloed op de menselijke gezondheid is sterk, zeker wat de transfer naar de eigen omgeving en het persoonlijk gedrag betreft. Ook de bijdrage tot een duurzame globale en lokale leefomgeving is opmerkelijk.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De school beschikt niet over voldoende PAV-lokalen. De beschikbare uitrusting en leermiddelen in de overige leslokalen waar PAV gegeven wordt, beantwoorden onvoldoende aan de minimale materiële vereisten. Het instrumenteel gebruik van ICT door leerlingen is niet altijd mogelijk. Ook zijn de overige leermiddelen niet vlot beschikbaar. De klasopstelling hindert actieve werkvormen. Waar de uitrusting aanwezig is, maken de leraren er adequaat gebruik van om de leerplandoelen te realiseren. Dat geldt zeker voor de twee goed uitgeruste PAV-lokalen. De globale ICT-uitrusting van de school zorgt ervoor dat de ICT-integratie er zowel op leerlingen- als lerarenniveau is. Zij maken frequent gebruik van het elektronische platform voor het opzoeken van informatie en het verwerken van opdrachten.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	Alle leerplandomeinen komen voldoende en in een evenwichtige verhouding in de evaluatie aan bod. De vraagstelling peilt naar de beheersingsgraad van de aangeleerde vaardigheden. De leerlingen krijgen ruim de kans om aan te tonen dat ze de aangeleerde vaardigheden tegelijk kunnen toepassen in integrale opdrachten. De toetsing integreert zoveel mogelijk alle domeinen en is voldoende transparant. De thema's organisatiebekwaamheid en maatschappelijk en ethisch bewustzijn, weerbaarheid en verantwoordelijkheid komen in de procesevaluatie van de projecten voldoende aan bod. Bij rekenvaardigheid komen af en toe nog losstaande oefeningen voor. Gedeeltelijk is dit ook het geval voor de toetsing van taalvaardigheden via woordenschat en spelling. De leerlingen zijn actief betrokken bij de evaluatie. Ze beschikken geregeld over evaluatieroosters met taakspecifieke criteria om zichzelf en hun medeleerlingen te beoordelen. De evaluatie zet hen voortdurend aan tot zelfreflectie. Vakgebonden attitudes komen expliciet aan bod in de evaluatie. De vakgroep heeft hiervoor heldere, observeerbare criteria afgeleid van de leerplannen. De omzetting van assessment naar de scoring is voorbeeldig. Het vak PAV levert een kwaliteitsvolle bijdrage tot de introductie in het werkplekieren.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De lessen verlopen in een rustige sfeer met een heldere structuur. Het motiverende klasmanagement en het ordelijke en gestructureerde onderwijs- en leerproces ondersteunen het leren en de motivatie van de leerlingen. De leraren leveren inspanningen om aan te knopen bij de leefwereld van de leerlingen. Het frequent gebruik van actieve werkvormen laat toe de leerlingen individueel te begeleiden en op te volgen. Bij opdrachten en evaluatie krijgen de leerlingen voldoende informatie over wat de leraar van hen verwacht en wat ze moeten kennen en kunnen. In het teken van leren leren en organisatiebekwaamheid maken de leerlingen gebruik van 'mindmapping', maar nog onvoldoende van stappenplannen en leerstrategieën.

De hoge frequentie van de evaluatiebeurten laat toe de leerprestaties van de leerlingen van nabij te volgen en waar nodig te remediëren. De evaluatiemomenten gaan altijd gepaard met feedback en bijsturing, waar nodig. De leerlingen krijgen, vaak klassikaal, remediëringsoefeningen aangeboden. Ook de verbetering van toetsen en opdrachten ondersteunt de leerlingen in hun leerproces.

In geval van specifieke leerproblemen, sluit de begeleiding op vakniveau aan bij de aanpak op schoolniveau. Voor de betrokken leerlingen zijn er begeleidingsplannen.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De leraren streven binnen de vakgroep een gelijkvormigheid na voor de planning, de uitvoering van het onderwijs, het leerproces en de evaluatiepraktijk. Ze ontwikkelen het les- en evaluatiemateriaal grotendeels in overleg. De samenwerking met de vakken van het specifiek gedeelte verloopt vlot. De vakgroep staat voldoende open voor alle vormen van professionalisering. De deelname aan vakinhoudelijke en algemeen pedagogische nascholing voldoet.

4.1.1.5 Specifiek gedeelte in bso derde graad in de studierichting Organisatiehulp (leerplan D/2014/7841/031)

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen in voldoende mate. Dat blijkt uit de vrij evenwichtige spreiding en een voldoende leerplangericht onderwijsaanbod. De evaluatie is voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De school heeft naast de verplichte algemene module (algemene doelstellingen) en de verplichte specifieke module (logistiek assistent in zorginstellingen) de keuze gemaakt voor de module logistiek medewerker in de voedingsdienst. Bij de verdeling van de leerplandoelstellingen over de twee leerjaren en de componenten heen streven de leraren naar een evenwichtig aanbod in functie van de te verwerven competenties. Ze bouwen hierbij verder op de leerlijn van de tweede graad Verzorging-voeding. Het geïntegreerd werken zoals gevraagd in het leerplan vraagt nog aandacht. In enkele gevallen vertrekken de leraren nog overwegend vanuit een theoretische benadering waardoor het handelen minder centraal staat. Recentelijk heeft de vakgroep goede initiatieven genomen om specifieke doelen in toepassingsgerichte contexten aan bod te laten komen. Ook de projectwerking biedt een verdienstelijke aanzet tot competentiegericht leren. De leraren zijn nog volop op zoek naar innoverende werkvormen om de leerlingen nog beter voor te bereiden op de praktijk van de stages en het werkveld. Vanuit de samenwerking met het vak PAV krijgen de leerlingen zowel ondersteuning voor taal en ICT-vaardigheden als voor beroepsgerichte vaardigheden. Deze samenwerking vormt een meerwaarde voor de opleiding.

De vakgroep besteedt voldoende aandacht aan de kennismaking met de wereld van de zorg en diensten als uitgangspunt bij het vormgeven van het curriculum. De leraren sturen het aanbod regelmatig bij, zo hebben zij de invulling van de projecten 'gastenuurtje' en 'dorpsrestaurant' sinds dit schooljaar beter afgestemd op de doelstellingen van de logistiek medewerker in de voedingsdienst. Mede hierdoor en via studiebezoeken en verwerkingsopdrachten krijgen de leerlingen meer kansen om hun studiekeuze-oriëntatieproces te onderbouwen.

De stages vormen een waardevolle schakel in het geheel van de opleiding. De school kiest voor blokstages en zet de meeste leraren van het specifieke gedeelte in om deze stages te begeleiden. Dit team onder leiding van een coördinator maakt werk van een degelijke begeleiding en draagt zo zorg voor het welzijn van alle betrokken partijen. De school investeert in haar netwerk, wat leidt tot een ruim aanbod aan stageplaatsen. Leraren-stagebegeleiders begeleiden de leerlingen individueel en geven op regelmatige basis schriftelijke en mondelinge feedback.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum

Het opsplitsen van sommige componenten in het lessenrooster en de soms versnipperde lerarenopdrachten hebben een nadelige invloed op het efficiënt benutten van de lestijden en op de samenhang van het curriculum. Deze werkwijze komt het geïntegreerd en ervaringsgericht werken niet ten goede en veroorzaakt onnodige taaklast bij de leraren.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over voldoende leermiddelen voor het realiseren van het specifieke gedeelte van Organisatiehulp. De leraren beschikken niet altijd over een voldoende ruim en polyvalent lokaal voor het aanbieden van actieve werkvormen en voor gedifferentieerd werken. De nakende nieuwbouw en de planning voor renovatie zou hiervoor de nodige oplossingen bieden.

De leraren maken veelvuldig gebruik van ICT voor het opzoeken en verwerven van informatie. De leerlingen kunnen dan ook beschikken over voldoende ICT-materiaal.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De leerlingenevaluatie is over het algemeen voldoende kwaliteitsvol en valide. De vakgroep heeft werk gemaakt van competentiegericht evalueren. Zij maken hierbij gebruik van een schaal waarin de evaluatiecriteria afgestemd zijn op de leerplandoelstellingen. Toetsvragen zijn representatief voor de lespraktijk, ze zijn gevarieerd en peilen meestal naar de verschillende beheersingsniveaus. De evaluaties voor het dagelijks werk bevatten vormen van zelf- en peerevaluatie.

Voor stage is er een degelijke evaluatie op basis van duidelijke criteria. De beoordelingen verlopen steeds in overleg met de stagebegeleider, de stage-mentor en de leerling. De resultaten van iedere leerling worden besproken in overleg met het ganse stageteam. Op het rapport maakt de school gebruik van een globaal cijfer naast de schriftelijke rapportage van de leraren per stageperiode.

De geïntegreerde proef bestaat uit een aantal opdrachten die nog onvoldoende geïntegreerd geformuleerd zijn. Daarnaast komen doelstellingen rond bijvoorbeeld communiceren nauwelijks aan bod. Dit maakt dat de proef een onvolledig beeld geeft van het totaal functioneren van de leerling.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Een positief en veilig leerklimaat stimuleert de betrokkenheid van de leerlingen. Het engagement en de warme professionaliteit van de leraren hebben een positieve invloed op het leerrendement en de studiehouding.

De aanpak verschilt per leraar van sterk sturend naar meer ervaringsgericht onderwijs. De leraren maken nog onvoldoende gebruik van binnenklasdifferentiatie, waardoor sommige leerlingen minder individuele kansen tot verdieping en uitbreiding krijgen. Via het gebruik van taken en opdrachten krijgen de leerlingen aanzetten tot zelfstandig werken en samenwerken. De leraren stimuleren het probleemoplossend denken en beredeneerd handelen nog niet optimaal. De lesopbouw en het cursusmateriaal zijn gestructureerd en de aangebrachte begrippen worden visueel ondersteund. Het gebruik van duidelijke instructies en stappenplannen helpen de leerlingen bij praktijkgerichte opdrachten en op stage. Ook beeldmateriaal en studiebezoeken ondersteunen het bereiken van de nodige competenties.

Instromers en leerlingen met zwakkere resultaten kunnen rekenen op individuele remediëring.

De begeleiding op stage en voor de geïntegreerde proef is van een degelijke kwaliteit. Hiervan getuigen de zorgvuldige opvolgingsdocumenten.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De vakgroep heeft zowel formeel als informeel continu overleg. De leraren trachten ernaar om het gebruik van de integrale leerplannen voortdurend bij te sturen. De grote betrokkenheid en de nauwe samenwerking vormen een stevige basis om de aandachtspunten adequaat aan te pakken. De leraren volgen nascholing om de evoluties op de werkplek op te volgen.

4.1.1.6 Specifiek gedeelte in bso derde graad in de studierichting Verzorging (leerplan D/2014/7841/033)

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen voor het specifieke gedeelte in voldoende mate. De evaluatie staat in relatie tot de leerplandoelstellingen en is valide. De leerlingresultaten zijn goed.

Onderwijsaanbod	De leraren hebben, rekening houdend met de te bereiken competenties en de algemene doelstellingen van het geïntegreerde leerplan, de leerplandoelstellingen gespreid over een aantal componenten. Hierbij hebben zij de bewuste keuze gemaakt om specifieke doelstellingen zoals 'zorg dragen voor gezondheid en welzijn', 'pedagogisch handelen' en 'indirecte zorg verlenen voor een doelgroep' meer gericht aan te reiken binnen een bepaalde component. Daarnaast krijgen de doelstellingen rond 'kwaliteitsbewust handelen', 'communiceren', 'in team werken' en 'oriënteren op beroepen en voorbereiden op verder studeren of werken' aandacht binnen de verschillende componenten. Alle leerplandoelstellingen komen evenwichtig aan bod met voldoende aandacht voor het gewenste beheersingsniveau. Zowel de leerlijnen vanuit de tweede graad Verzorging-voeding als het concept van de vernieuwde leerplannen in de specialisatiejaren Kinderzorg en Thuis- en bejaardenzorg/Zorgkundige vormen een aanknopingspunt voor het voortdurend bijsturen van het aanbod.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

Om het geïntegreerde karakter van de opleiding meer vorm te geven, heeft de school gekozen voor een aantal projecten per lesweek. Het is de bedoeling om binnen deze projectwerking de leerlingen de verworven leerstof en de daarbij horende vaardigheden te laten exploreren en hen voor te bereiden op de stages. De vakgroep maakt echter nog onvoldoende gebruik van een component overschrijdende invulling van de project- en stageopdrachten. Hierdoor gaan er kansen verloren om de competenties als een samenhangend geheel te verwerven en om het handelen en reflecteren vanuit de totaalzorg en een totaalvisie geïntegreerd te benaderen. Zowel de planningsdocumenten als het recentelijk aangepaste cursusmateriaal tonen evenwel een positieve evolutie aan. Vanuit het vak PAV krijgen de leerlingen zowel ondersteuning voor taal en ICT-vaardigheden als voor beroepsgerichte vaardigheden. Deze samenwerking vormt een meerwaarde voor de opleiding.

De stages vormen een waardevolle schakel in het geheel van de opleiding. De school kiest voor blokstages en zet de meeste leraren van het specifieke gedeelte in om deze stages te begeleiden. Dit team onder leiding van een coördinator maakt werk van een degelijke begeleiding en draagt zo zorg voor het welzijn van alle betrokken partijen. De school investeert in haar netwerk, wat leidt tot een ruim aanbod aan stageplaatsen bij de verschillende doelgroepen. Leraren-stagebegeleiders begeleiden de leerlingen individueel en geven op regelmatige basis schriftelijke en mondelinge feedback. De leerlingen krijgen voldoende kansen tot zelfreflectie en probleemoplossend werken. De keuzestage in het tweede jaar van de derde graad ondersteunt hen in hun keuzeprocess bij de verdere studiemogelijkheden. De opdrachten sluiten aan bij de doelgroepen en het studieprofiel, maar missen soms het geïntegreerde karakter.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum

Het opsplitsen van sommige componenten in het lessenrooster en de soms versnipperde lerarenopdrachten hebben een nadelige invloed op het efficiënt benutten van de lestijden en op de samenhang van het curriculum. Deze werkwijze komt het geïntegreerd en ervaringsgericht werken niet ten goede en veroorzaakt onnodige taaklast bij de leraren.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over voldoende leermiddelen voor het realiseren van het specifieke gedeelte van Verzorging. Voor de leerplandoelstellingen in verband met indirecte zorg maakt de school gebruik van een degelijk ingericht polyvalent lokaal met voorziening voor interieur-, linnen- en maaltijdzorg.

Verder beschikt de school over onvoldoende polyvalente lokalen in functie van het geïntegreerd werken en het werken bij de verschillende doelgroepen. De nakende nieuwbouw en de planning voor renovatie zou hiervoor de nodige oplossingen bieden.

De leraren maken veelvuldig gebruik van ICT voor het opzoeken en verwerven van informatie. De leerlingen kunnen dan ook beschikken over voldoende ICT-materiaal.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De leerlingenevaluatie is over het algemeen voldoende kwaliteitsvol en valide. De vakgroep heeft werk gemaakt van competentiegericht evalueren. Zij maken hierbij gebruik van een schaal waarin de evaluatiecriteria afgestemd zijn op de leerplandoelstellingen. Toetsvragen zijn representatief voor de lespraktijk, ze zijn gevarieerd en peilen overwegend naar de verschillende beheersingsniveaus. De evaluaties voor het dagelijks werk bevatten vormen van zelf- en peer-evaluatie.

Het rapport geeft een globaal cijfer weer per algemene doelstelling en is daardoor minder transparant. Voor het toekennen van dit cijfer heeft de vakgroep afspraken gemaakt rond het gewicht en de waarde van de scores in de respectievelijke componenten. Een overzicht van het geheel van de beoordelingen is digitaal beschikbaar voor leerlingen en ouders en zorgt voor voldoende transparantie.

Voor stage is er een degelijke evaluatie op basis van duidelijke criteria. De beoordelingen verlopen steeds in overleg met de stagebegeleider, de stage-mentor en de leerling. De resultaten van iedere leerling worden besproken in overleg met het ganse stageteam. Ook hier maakt de school gebruik van een globaal cijfer op het rapport dagelijks werk van de leerling naast de schriftelijke rapportage van de leraren per stageperiode.

Niettegenstaande de onvoldoende geïntegreerde formulering van de opdrachten is de evaluatie van de geïntegreerde proef betrouwbaar en valide.

De leerlingen behalen goede resultaten voor zowel de verschillende componenten als voor stage.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Het lerarenteam begeleidt en coacht de leerlingen met zorg. Er is aandacht voor zowel preventieve als remediërende leerbegeleiding, voor individuele ondersteuning van de leerling en voor studieoriëntering. Voor instromers en leerlingen met specifieke noden bieden de leraren tevens inhaallessen aan. Het gebruik van activerende werkvormen is in de meeste componenten aanwezig. De soms leraar gestuurde aanpak van de lessen en het minimaal gebruik van binnenklasdifferentiatie beperken dan weer het geïntegreerd werken. Een ruim aanbod van verschillende taken en opdrachten stimuleren het zelfsturend leer- vermogen bij de leerlingen. Studiebezoeken en projecten dragen bij tot een optimale verwerking van de leerinhouden. Het zelfontwikkeld studiemateriaal is van goede kwaliteit.

De begeleiding op stage is van een degelijke kwaliteit. Hiervan getuigen de zorgvuldige opvolgingsdocumenten.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De vakgroep heeft zowel formeel als informeel continu overleg. De leraren trachten het gebruik van de integrale leerplannen voortdurend bij te sturen. De grote betrokkenheid en de nauwe samenwerking vormt een stevige basis om de aandachtspunten adequaat aan te pakken. De leraren volgen nascholing om de evoluties op de werkplek op te volgen.

4.1.1.7 Wiskunde in tso tweede graad in de studierichtingen Handel en Sociale en technische weten- schappen (leerplannen D/2002/0279/048c en D/2002/0279/048d)

Voldoet

De leerlingen bereiken de eindtermen en de leerplandoelstellingen in voldoende mate. De leerplandoelstel- lingen komen op een evenwichtige wijze en met voldoende diepgang aan bod. De leerlingenevaluatie is voldoende valide en representatief. De leerbegeleiding ondersteunt de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Het onderzoek is gericht op de basisvorming van de studierichtingen Handel en Sociale en technische wetenschappen. De leerplanrealisatie voldoet. De leer- lingen krijgen de leerplandoelstellingen volledig en op een degelijk beheer- singsniveau aangeboden. De leerlingen bereiken de eindtermen en de leerplan- doelstellingen in voldoende mate. De vakgroep neemt de algemene vormings- opdracht van de wiskunde op door onder meer contextgebonden of vakover- stijgende toepassingen aan te bieden in de lessen en in de evaluatie. Dit bevor- dert de transferwaarde van de verschillende vaardigheden naar andere vakken.

De leerplannen en het evaluatiebeleid van de school verwachten dat de leer- lingen naast kennis verwerven ook werken aan de ontwikkeling van vaardighe- den en vakattitudes. De inlossing van deze verwachtingen hangt af van de be- trokken leraar en varieert van sporadisch tot doelgericht. Tijdens het oplossen van rekenoefeningen ligt de klemtoon overwegend op het technisch aspect. De aandacht voor de ontwikkeling van de denk- en redeneervaardigheden verschilt per leraar.

De leerlingen bereiken de eindtermen in verband met ICT en de ICT- verwachtingen in de leerplannen in voldoende mate door een functionele inte- gratie van het grafisch rekentoestel in de lessen en de evaluatie.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De didactische uitrusting beantwoordt ruim aan de minimale materiële leerplanvereisten, in het bijzonder de ICT-infrastructuur. De school heeft ervoor gezorgd dat elke wiskundeleraar de lessen geeft in een vaklokaal en gebruik kan maken van minstens één computer met een degelijk projectiesysteem en digitaal bord. Aanvullend zijn er op school laptops en tablets. De leraren benutten de apparatuur in combinatie met presentatiesoftware of algebra- en meetkundesoftware.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie bestrijkt de leerplancomponenten in de verhouding die de leerplannen vooropstellen en is representatief voor het leerstofaanbod. De leraren vertrekken uitdrukkelijk vanuit de leerplandoelstellingen bij het opstellen van de examenopgaven. Gemeenschappelijke examens in parallelklassen waarborgen de objectiviteit. De opgaven zijn taalkundig verzorgd. De evaluatiecriteria zijn transparant en gekend door de leerlingen. De verbetering gebeurt nauwgezet op basis van oplossingsmodellen. De leerlingen reflecteren over hun summatieve resultaten aan de hand van een zelfevaluatie-instrument. Er is een goed evenwicht in de bevraging van rekenvaardigheden, tekenvaardigheden en probleemoplossende vaardigheden, denk- en redeneervaardigheden en wiskundige taalvaardigheden. De vakgroep doet inspanningen om de evaluatie te verbreden tot het beoordelen van vakgebonden attitudes. De leerlingen houden een vakportfolio bij met alle evaluatiedocumenten voor het dagelijks werk. Sommige leraren gebruiken dit portfolio als basis voor de beoordeling van de vakattitudes. In alle lesgroepen streeft men het verwachte beheersingsniveau in de leerplannen na. Het bereiken van dat niveau lukt relatief goed. De vakgroep analyseert de resultaten van de leerlingen. Dit leidt indien nodig tot remediëringsactiviteiten.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Er is aandacht voor preventieve leerbegeleiding. Op basis van een reflectiedocument geven de leerlingen in het eerste leerjaar van de tweede graad een beeld van hun beginsituatie rond studiemotivatie en studiemethode. Een leerlingvriendelijk klimaat kenmerkt de lessen. Het onderwijs verloopt gestructureerd. Het studiemateriaal is afgestemd op het niveau van de leerlingen. Alle leerlingen krijgen een formularium op maat van de studierichting. Van een aantal begrippen en eigenschappen stelt de vakgroep dat ze tot de parate kennis van de leerlingen behoren. De klemtoon in de lessen ligt vooral op tempodifferentiatie en niveaudifferentiatie. Interessedifferentiatie en leerstijldifferentiatie komen aan bod in de verschillende vormen van begeleid zelfstandig leren. Leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen krijgen aangepaste ondersteuning. Een expliciete koppeling van de preventieve leerbegeleiding aan de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren' is in ontwikkeling. Met het oog op verticale samenhang in de leerplanrealisatie is de vakgroep gestart met het uitschrijven van leerlijnen.

De curatieve leerbegeleiding is sterk. Ze uit zich onder meer in het aanbieden van doelgerichte begeleidingsplannen, inhaallessen of het geven van extra taken. De aangeboden remediëring is bij nogal wat leerlingen afgestemd op het wegwerken van leerachterstanden omwille van een tanende studiemotivatie. De leraren zetten het digitale schoolplatform in als remediëringsforum. De leraren informeren de ouders rond de initiatieven in verband met de curatieve leerbegeleiding.

De aandacht voor de instructietaal en de vaktaal is goed.

Deskundigheidsbevordering

Beginsituatieanalyse

Overleg

Vorming

De vakleraren werken vanuit een gelijkgerichte visie op wiskunde-onderwijs en maken afspraken over organisatorische en inhoudelijke aspecten van het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk. De vakgroep fungeert als 'kritische vriend' op het vlak van leerplangerichtheid en instructietaal. Het professioneel engagement tot het vak heeft een positieve invloed op de leerplanrealisatie.

Er is voldoende aandacht voor professionalisering via interne en externe nascholing en via overleg met de pedagogische begeleidingsdienst. De leraren verspreiden de opgedane kennis en passen deze ook toe in de lessen indien relevant.

De aanvangsbegeleiding en de vakgroepwerking getuigen van voldoende professionele collegialiteit en zijn afgestemd op de vakdeskundigheid en het werken in team.

4.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school onderzoekt en bewaakt op systematische wijze de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de campus. Daardoor kent ze de tekorten en kan ze snel ingrijpen wanneer dat nodig is.

Het globaal preventieplan en het jaarlijks actieplan zijn gestructureerd opgesteld en houden rekening met de risicoanalyses, de vaststellingen van de externe dienst en de controle- en keuringsverslagen van derden. De preventieadviseurs zijn bij het beleid betrokken en coördineren er de uitvoering van. Het comité preventie en bescherming op het werk is reglementair samengesteld en vergadert op regelmatige basis. Het personeel is op de hoogte van de algemene maatregelen, zoals de procedures voor het melden van gebreken en voor de evacuatie van de gebouwen ingeval van brand.

De vaststellingen in de verslagen van de controles en de acties die de school daarvoor nam, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkte. Op het vlak van de bewoonbaarheid en veiligheid voldoen nagenoeg alle lokalen aan de minimale eisen. Alleen de leslokalen in kelderverdieping vertonen enkele tekorten, namelijk het plafond dat enigszins te laag is en het daglicht dat maar matig kan binnenvallen. Deze tekorten zijn echter niet van dien aard dat de school deze lokalen onmiddellijk buiten gebruik moet stellen. De school zal dat trouwens zelf doen zodra de geplande bouwwerken klaar zijn.

Op het vlak van gezondheid en hygiëne zijn er eveneens geen grote problemen. Numeriek zijn er voor de leerlingen onvoldoende sanitaire voorzieningen, maar omdat er zich tijdens de pauzes geen wachtrijen vormen, is dit geen structureel probleem. De bouwplannen voorzien bovendien prioritair in een nieuwe sanitaire blok met ruim voldoende toiletten en urinoirs. De infrastructurele problemen in de oudste leskeuken zijn opgenomen in het globaal preventieplan en zullen aangepakt worden zodra de school daarvoor over de financiële middelen beschikt. Afhankelijk van de nood aan leskeukens bestaat de kans ook dat de school het lokaal buiten gebruik stelt.

Vanwege de degelijke organisatie van het beleid 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne', de systematiek waarmee de school gebreken opspoot en wegwerkt en de aandacht voor proactieve acties, krijgt de school voor deze erkenningsvoorwaarde een gunstig advies. Voor het wegwerken van de resterende gebreken vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de school.

4.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

4.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervange-nde onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover recht-streekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot ori-entering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

5.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De visie op zorg maakt integraal deel uit van het beleidskader. Dit kader geeft aan wat de school de volgende jaren wil bereiken. Voor zorg zet de school volledig in op het zorgcontinuüm: een brede basiszorg voor alle leerlingen, verhoogde zorg voor leerlingen met extra ondersteuningsnoden en uitbreiding van zorg voor een beperkte groep van leerlingen voor wie ondersteuning door het CLB of andere externe diensten nodig is. De school streeft ernaar om alle leerlingen het gemeenschappelijk curriculum te laten volgen en wil slechts zeer uitzonderlijk overgaan tot een individueel aangepast curriculum.

In haar pedagogische project omschrijft de school haar onderwijs als constructief, coöperatief, creatief, motiverend, reflecterend, talentgericht, uitdagend en vakdoorbrekend. Dit leidde nog niet tot concrete doelstellingen om de brede basiszorg een invulling te geven op het niveau van de leraren en de vakgroepen.

De school heeft een goed zicht op de beginsituatie van nieuwe leerlingen door het intakegesprek. Ook krijgt de school vlot informatie van de nabijgelegen middenschool die tot hetzelfde schoolbestuur behoort. De school gebruikt deze informatie om, binnen de verhoogde zorg, de handelingsplannen op te stellen met redelijke aanpassingen voor leerlingen met extra ondersteuningsnoden. Dit inzicht in de beginsituatie van alle leerlingen wordt nog niet benut om de brede basiszorg vorm te geven.

De school communiceert zeer open en duidelijk met ouders en leerlingen bij de concrete uitwerking van de verhoogde zorg. Ze brengt het CLB hiervan op de hoogte, maar het CLB krijgt pas een actieve rol in de fase van uitbreiding van zorg.

Ondersteuning Het beleid stuurt voornamelijk de remediëringsinitiatieven en de verhoogde zorg aan via een zorgteam. De basiszorg is meer de verantwoordelijkheid van de vakgroepen en de individuele leraren waardoor kwaliteitsverschillen ontstaan.

Het beleid faciliteert wel de leerzorg met de nodige leermiddelen. De school heeft een open leercentrum en probeert zoveel mogelijk multimediamateriaal ter beschikking te stellen van de leraren. Ook in de nieuwbouwplannen zijn grote polyvalente lokalen opgenomen. Indien nodig kunnen leerlingen met stimulerende, compenserende, remediërende of dispenserende (sticordi)maatregelen gebruik maken van tablets.

De meeste leraren trachten een krachtige leeromgeving te creëren door gevarieerde en activerende werkvormen te gebruiken. Enkele leraren differentiëren op basis van interesse of op basis van beheersingsniveau. De meeste vakgroepen hebben echter nog geen gemeenschappelijke visie over hoe een krachtige leeromgeving er zou kunnen uit zien over de graden heen.

Op schoolniveau ondersteunen verschillende initiatieven het leren zoals huiswerkbegeleiding, leerateliers, gesprekken met leercoachen, structurele remediëring door vakleraren. Voornamelijk leerlingen met tekorten in hun resultaten maken hiervan gebruik, al dan niet aangespoord door leraren of ouders. Leerlingen met ernstige tekorten krijgen een begeleidingsplan waarbij de vak- en klasleraar en de leerlingenbegeleider hun leeractiviteiten nauwgezet opvolgen.

In het derde jaar verzorgt het zorgteam enkele lessen leren leren, in de andere jaren neemt de klasleraar dit op zich. De aandacht voor de VOET leren leren beperkt zich voornamelijk tot het leren plannen en schematiseren. Informatieverwerkings- en -verwervingsvaardigheden, probleemoplossend vermogen en zelfreguleringstechnieken komen minder aan bod. De school heeft nog geen leerlijn uitgewerkt voor de VOET leren leren over de graden heen. Dit betekent ook dat de vakgroepen de VOET leren leren nog onvoldoende geïntegreerd hebben in hun lesactiviteiten vanuit een gezamenlijke visie.

Binnen verhoogde zorg stelt het zorgteam in overleg met de ouders en de leerlingen de handelingsplannen op voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Hierin staan de sticordimaatregelen waarvan deze leerlingen gebruik mogen maken. Het zorgteam communiceert deze maatregelen met het lerarenteam via het digitale leerlingvolgsysteem. Indien nodig geeft de leerlingenbegeleider extra toelichting op een klassenraad of gaat in gesprek met een leraar.

Het leerlingvolgsysteem is duidelijk geordend en voldoende gebruiksvriendelijk. Het bevat de beginsituatie en de schoolloopbaan van elke leerling. Het zorgteam omschrijft hierin de acties en de maatregelen die nodig zijn voor leerlingen die extra zorg nodig hebben, ook voor de leerlingen van het geïntegreerd onderwijs (GON). Af en toe neemt dit de vorm aan van een duidelijke omschrijving van de onderwijsbehoeften en daaraan gekoppeld de ondersteunende maatregelen, zoals bijvoorbeeld ook verwacht wordt in een (gemotiveerd) verslag. Sterktes en talenten van leerlingen zijn nauwelijks terug te vinden in de dossiers, ook al vindt de school het belangrijk om hier op in te zetten.

Doeltreffendheid De school heeft aandacht voor de effecten van haar leerbegeleiding.

Het zorgteam volgt de studieresultaten op van leerlingen die deelnemen aan de leerinitiatieven op schoolniveau en van leerlingen met een begeleidingsplan. Hieruit blijkt dat deze initiatieven meestal niet het gewenste effect hebben. Het zorgteam geeft als mogelijke verklaring een gebrek aan motivatie bij de leerlingen. Toch stuurt het team op basis van deze analyse zijn aanpak bij, zowel voor de individuele leerling als op schoolniveau. Zo kunnen er bijvoorbeeld nieuwe thema's ontstaan voor de leerateliers.

Elk jaar evalueert het zorgteam samen met het CLB en de GON-begeleiders de handelingsplannen en de GON-ondersteuning van leerlingen met specifieke onderwijsnoden en stuurt bij indien nodig. Als er aanpassingen nodig zijn, bespreekt het zorgteam dit met de leerling en de ouders.

De leraren beschikken over een leidraad die aangeeft wat ze moeten noteren in het leerlingvolgsysteem. De school volgt niet systematisch op of dit effectief gebeurt. Het is meestal op de klassenraad of bij problemen met leerlingen dat hiaten aan het licht komen. De directeur spreekt leraren hier over aan.

De school analyseert de resultaten in het vervolgonderwijs van de leerlingen uit doorstroomrichtingen en de deelname aan de arbeidsmarkt van leerlingen uit beroepsrichtingen. Deze analyse heeft nog niet geleid tot bijsturing van de leerbegeleiding in de enkele richtingen die het minder goed doen.

De school heeft haar visie op het talenbeleid vertaald naar concrete doelen, afgestemd op de noden van haar leerlingen, leraren en het beleid. Het schoolteam detecteert de talige noden van de derdejaars op basis van de rapporten uit de middenschol en op basis van de observaties rond taalvaardigheid van alle vakleraren. Indien de resultaten daar aanleiding toe geven, biedt de school deze leerlingen een wekelijks uur remediëring Nederlands aan. De meeste vakgroepen zorgen ervoor dat het lesmateriaal en de evaluatiepraktijk qua taal voldoende afgestemd zijn op het talige niveau van de leerlingen. De leraren besteden tijdens de lessen voldoende aandacht aan het verwerven van vaktaal, schooltaal en instructietaal. Leerlingen krijgen overwegend voldoende taalsteun. Werk- en groepeeringsvormen die de communicatie en de interactie tussen de leerlingen bevorderen, zijn goed ingeburgerd. De school zorgt slechts beperkt voor structuren rond het werken aan het talenbeleid. Ze neemt initiatieven inzake professionalisering rond talenbeleid. De school evalueert de kwaliteit van de organisatie en de uitvoering van het talenbeleid jaarlijks en stuurt bij waar nodig.

Ontwikkeling De school staat open voor nieuwe ontwikkelingen op vlak van leerbegeleiding.

Het zorgteam schoolt zich bij over verschillende leerstoornissen en betreft hierbij de leraren. Zo stimuleren ze de leraren wiskunde om bijscholing te volgen over dyscalculie. Methodieken om binnen de brede basiszorg een krachtige leeromgeving te creëren zijn minder het onderwerp van bijscholingen.

De scholengemeenschap fungeert als platform om aan expertisedeling te doen, ook over leerbegeleiding. De school heeft geen contact met een school voor buitengewoon onderwijs om haar expertise in het omgaan met leerlingen met extra ondersteuningsnoden te vergroten.

Het aantal leerlingen met sticordimaatregelen neemt toe. Dit heeft het zorgteam er toe aangezet om te bekijken welke maatregelen eerder bij de brede basiszorg horen. Zo is bijvoorbeeld de planningsagenda ingevoerd en worden toets- en examenvragen meer klassikaal voorgelezen.

De school werkt actief samen met het CLB in de fase van verhoogde zorg. Ze doet echter geen beroep op het CLB om haar leerbegeleiding op leraar-, vakgroep- en schoolniveau te versterken. Ook de GON-begeleiders werken voornamelijk op leerling- en leraarniveau en weinig op schoolniveau.

5.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De school heeft haar visie op evaluatie vertaald in doelstellingen en acties rond de pijlers evalueren, rapporteren en delibereren.

De schoolleiding ambieert de integratie van de evaluatie in het leerproces van de leerlingen en wil leraren en vakgroepen ertoe aanzetten te reflecteren over hun evaluatiepraktijk met het oog op zelfevaluatie en bijsturing. Vandaar het belang dat zij hecht aan de koppeling van de examens aan de leerplandoelstellingen. Niet alle leraren integreren deze beleidsvisie in hun evaluatiepraktijk.

In het aso en tso kiest de school ervoor om summatieve toetsen te organiseren. Voor de tweede graad zijn er op het einde van elk trimester summatieve toetsen. De derde graad heeft op het einde van de twee semesters (Kerstmis en juni) summatieve toetsen. De school past het systeem van permanente (gespreide) evaluatie toe voor de vakken godsdienst, plastische opvoeding, informatica en lichamelijke opvoeding.

De puntenverhouding tussen dagelijks werk en de summatieve toetsen in aso derde graad (20 / 80) wijst op een sterke productgerichtheid. Het aandeel van het dagelijks werk in het puntentotaal is te beperkt om de leerprocesgerichte aspecten van de evaluatie te ondersteunen. Deze aanpak staat haaks op de competentiegerichte verwachtingen in verschillende leerplannen en de verwachting van de school in haar evaluatiebeleid dat de leraren constant aandacht besteden aan de ontwikkeling en evaluatie van vakgerichte vaardigheden en attitudes. De wijze waarop een aantal leraren vakgerichte attitudes opnemen in de evaluatie is dan weer een voorbeeld van goede praktijk.

De evaluatie in het bso krijgt vorm en inhoud via het systeem van gespreide evaluatie waaronder peerevaluatie. De meeste leraren vertrekken zeer expliciet van de leerplandoelstellingen waarbij de focus ligt op de ontwikkeling van competenties. Uit de deelverslagen blijkt dat er nog werkpunten zijn rond de rapportering per deelcompetentie en de verhouding tussen kennis, vaardigheden en attitudes binnen het geheel van de evaluatie.

Naast het dagelijks werk en de summatieve toetsen gaat aandacht uit naar de evaluatie van stages en de geïntegreerde proeven. De beoordeling van competenties en deelcompetenties gebeurt op basis van duidelijke criteria. De uitwerking van de geïntegreerde proeven in het bso kent nog enkele knelpunten rond het geïntegreerd karakter.

De wijze waarop de evaluatie vorm en inhoud krijgt in het vak PAV is een voorbeeld van goede praktijk.

De school realiseert in aso derde graad Humane wetenschappen een aantal verplichte leerplandoelstellingen in het keuzegedeelte en niet in het specifiek gedeelte. Hierdoor is de evaluatie niet valide.

De school heeft de intentie om in de toekomst in het bso op het einde van elk trimester toetsen in te voeren. Ze heeft hierrond motivaties en richtlijnen verzameld in het beleidsdocument 'Finaliteit en evaluaties in het bso'. De onderwijsinspectie heeft vastgesteld dat de resultaten van de afgestudeerden op de arbeidsmarkt en in het vervolgonderwijs geen aanleiding geven tot dergelijke bijsturing. Ook de soms voorbeeldige evaluatiepraktijk in de onderzochte vakken staat haaks op de voorgestelde invoering van trimestriële toetsen. De motivatie is veeleer te zoeken in de praktische organisatie van de examenperiodes van de andere onderwijsvormen.

De delibererende klassenraad bespreekt de mogelijke overgangen naar een volgend leerjaar op basis van de behaalde resultaten en de studieloopbaanroosters opgesteld binnen de scholengemeenschap Sint-Michiel.

Om de eigen onderwijskwaliteit te toetsen en de leerlingen extra te motiveren neemt de school in aso deel aan olympiades en wedstrijden. Belangstellende leerlingen krijgen ondersteuning bij hun voorbereiding op de ijktoetsen hoger onderwijs of de toelatingsproef arts/tandarts.

Ondersteuning Er zijn gedetailleerde afspraken op schoolniveau rond de vraagstelling op toetsen, de handelwijze bij afwezigheden en de organisatie van de summatieve toetsen. Inhoudelijk krijgen de leraren een grote autonomie. In het schoolreglement en beleidsdocumenten zijn de afspraken en richtlijnen met betrekking tot het evaluatieproces, de deliberatie, de rapportering en de attestering opgenomen.

Het beleid stuurt in het bso en tso de evaluatie van stages en de geïntegreerde proef aan en de leerlingen kunnen hun tussenresultaten raadplegen in een digitaal rapporteringssysteem. In de onderzochte studierichtingen voldoet de organisatie van de geïntegreerde proef aan de reglementaire richtlijnen met betrekking tot het geïntegreerd karakter, de proces- en productevaluatie en de inbreng van externe jury.

Door het ontbreken van leerlijnen en organisatorische afspraken op beleidsniveau lopen procesevaluatie en competentiegericht evalueren nog niet op kruissnelheid in een aantal vakken. In sommige vakken rijzen enkele knelpunten rond de afstemming op de leerplandoelstellingen.

De school neemt initiatieven om de leerbegeleiding te laten aansluiten op de evaluatiepraktijk. Leerlingen met slechte toets-/examenresultaten krijgen onder meer via begeleidingsplannen gerichte remediëringsoopdrachten. De school rekent op het engagement van alle betrokkenen (leerling, ouders, leerkrachten) bij de uitwerking van het begeleidingsplan. De resultaten hiervan worden besproken tijdens de volgende klassenraden of de einddeliberatie. Er zijn duidelijke afspraken rond het toekennen en de opvolging van de vakantietaken.

Leerlingen met leerstoornissen krijgen passende maatregelen bij evaluatiemomenten.

Doeltreffendheid De schoolleiding stuurt de vakinhoudelijke afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen aan. Het beleid beschouwt de vakgroep als ‘kritische vriend’. De reflectie over de evaluatiepraktijk blijft niet beperkt tot de organisatorische aspecten. Toetsing van de evaluatiepraktijk aan de leerplandoelstellingen en de aanbevelingen in de leerplannen gebeurt in de meeste vakgroepen systematisch.

De school houdt de attesteringsgegevens en de doorstroming van de leerlingen bij en analyseert deze gegevens in het teken van zelfevaluatie van de evaluatie- en de deliberatiepraktijk. De meeste vakgroepen analyseren de leerlingresultaten en bespreken de analyses met het oog op een eventuele bijsturing van het leerproces en de evaluatiepraktijk.

In sommige vakken houden de leerlingen een vakportfolio bij met alle evaluatiedocumenten voor het dagelijks werk. Een aantal leraren steunt op dit portfolio voor de beoordeling van de vakattitudes.

De oriënteringspraktijk in het aso is echter voor verbetering vatbaar. De school verwijst sommige leerlingen naar het tso op grond van tekorten voor vakken van de basisvorming, hoewel er geen fundamentele verschillen bestaan tussen de eindtermen voor het aso en die voor het tso.

De notulen en de processen-verbaal voldoen aan de eisen van de regelgeving. De kwaliteit van de motiveringen van de studiebekrachtigingen en de (her)oriënteringspraktijk zijn voor verbetering vatbaar. Hoewel de beleidsvisie vraagt om maximaal rekening te houden met het totale dossier van de leerlingen, zoals ook de regelgeving vraagt, ligt de focus in de motiveringen van de attesten bijna uitsluitend op de vakresultaten.

De rapporteringspraktijk resulteert in snelle communicatie via het online puntenboek. De leiding verwacht dat de leraren ondersteunende rapportcommentaren formuleren op de rapporten bij zwakke resultaten, motivatie en / of inzet. De inlossing van deze verwachting is veeleer matig. De commentaren zijn doorgaans opbouwend en positief geformuleerd, maar de analyse van de leervorderingen is meestal weinig diepgaand en zelden gekoppeld aan een remediëringstraject. Bovendien blijft een meer gerichte rapportering over de verwerving van vaardigheden en vakattitudes in het bso beperkt uitgewerkt.

Ontwikkeling De school investeert in de optimalisering van haar evaluatiepraktijk door in te zetten op de professionalisering van haar personeelsleden en een beroep te doen op de ondersteuning van pedagogische begeleiding.

6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** Een geëngageerd beleidsteam met een complementaire taakverdeling leidt de pedagogische eenheid. De directieleden werken nauw samen met de coördinatoren en het hele schoolteam. Ze bewaken de onderlinge gelijkgerichtheid door frequent overleg en ze vormen een team dat samen de belangrijkste beslissingen neemt. Dit gebeurt in nauw overleg met het middenkader van de school via de directieraad voor het bepalen van de algemene beleidspunten en voor een goede dagelijkse schoolwerking. In de pedagogische raad komen problemen en initiatieven rond de pedagogische-didactische aanpak en het welbevinden van het personeel aan bod. De cel leerlingenbegeleiding volgt de studiebegeleiding en de socio-emotionele begeleiding op. Via trimestrieel vastgelegd vakoverleg stimuleert het beleid de professionalisering van het schoolteam.
- Visieontwikkeling** Op basis van haar pedagogisch project heeft de school voor de belangrijkste beleidsdomeinen visies ontwikkeld en vertaald in doelen en concrete acties. Vanuit de overkoepelende visie krijgen tal van prioriteitenplannen vorm. Elk jaar maakt een jaarthema de algemene visie concreet.

De schoolleiding slaagt erin het schoolteam te richten op deze prioriteiten, al blijft een aantal personeelsleden de indruk hebben dat alles voortdurend verandert. Ze missen een evenwichtige aanpak van de hervormingen, zoals in het evaluatiebeleid (attitudes, procesevaluatie), het leerplatform en de doorstroom van documenten. De uitdagingen voor de schoolleiding zijn dan ook de creatie van een voldoende groot draagvlak om de beleidslijnen te vertalen naar het uitvoeringsniveau. Een andere uitdaging is het geheel doordacht, gestructureerd doorvoeren en opvolgen. Een krachtigere aansturing en opvolging van de vakgroepen en een doelgerichter professionaliseringsbeleid kunnen hefbomen zijn voor een grotere gezamenlijke doelgerichtheid.

De voorbereidingen van de nieuwbouw en de stappen naar één schoolbestuur voor de scholengemeenschap Sint-Michiel gaan in de toekomst een grotere invloed hebben op het beleid en op de schoolwerking. De samenwerking met de scholen van de scholengemeenschap werkt inspirerend en ondersteunend op het vlak van het personeelsbeleid, de leerlingenoriëntering en de veiligheid.

De school onderhoudt goede contacten met de bedrijfswereld en de lokale overheden. Ze maakt deel uit van de Breese economische stuurgroep (BRES). Vooral voor de organisatie van de stages en het werkplekleren vormt dit actief netwerk een meerwaarde. De leraren en de directie onderhouden bovendien goede contacten met het voortgezet onderwijs. Op deze wijze tracht het beleid de lessen actueel te houden en te laten aansluiten bij de verwachtingen van de arbeidsmarkt. Onder andere de goede resultaten in het vervolgonderwijs tonen aan dat dit meer dan behoorlijk lukt.

Besluitvorming De officiële overlegorganen op het niveau van de school en de scholengemeenschap functioneren conform de regelgeving. Het directieteam is er sinds de doorlichting in geslaagd om via een bottom-up beleid een aantal speerpunten te kiezen en hier op een participatieve wijze aan te werken. Deze beleidskeuze biedt voldoende kansen tot betrokkenheid. Het middenkader participeert aan het beleid via de directieraad. De personeelsleden kiezen zelf hun vertegenwoordigers in de pedagogische raad. Het schoolbeleid slaagt erin een ruime groep personeelsleden te motiveren en te betrekken bij de brede waaier initiatieven en activiteiten binnen de school. De meeste leraren geven aan dat het beleid voldoende toegankelijk is en dat ze de leiderschapstijl appreciëren. Ook de leerlingen en de ouders participeren actief.

Kwaliteitszorg In het kader van haar kwaliteitszorg verzamelt de school al jarenlang zeer veel statistische gegevens. Zij beschikt onder meer over data die betrekking hebben op leerlingenaantallen en -stromen, de regionale en sociale herkomst van de leerlingen, hun leerprestaties en resultaten in het vervolgonderwijs. Zij brengt ook de evolutie van haar attestering in kaart.

De school analyseerde zelf de gegevens uit het instellingsprofiel dat ze ontving via "Mijn onderwijs". Op basis van dit cijfermateriaal formuleerde ze duidelijke uitdagingen voor de school.

De school heeft functiebeschrijvingen uitgewerkt voor de verschillende personeelsgeledingen. De directie streeft ernaar om functioneringsgesprekken met alle personeelsleden te voeren. Deze gesprekken gebeuren in overleg met de scholengemeenschap en geven aanleiding tot zelfreflectie.

De school heeft weinig vroegtijdig schoolverlaters. Indien er toch leerlingen afhaken heeft de school dit op verschillende manieren trachten te voorkomen via een geheel van socio-emotionele begeleiding, schoolloopbaan- en leerbegeleiding, dit ook in nauwe samenwerking met het CLB. De aanpak maakt inherent deel uit van de bredere leerlingenbegeleiding, wat een kwaliteitsvol uitgewerkt onderdeel vormt van de schoolwerking.

De data komen uitvoerig aanbod in de overlegorganen. Daaruit volgen altijd zelfreflectie en bijstellingen. De school organiseerde recentelijk een tevredenheidsenquête bij de leerlingen en de leraren. Bevraging van de ouders volgen. De school stelt zich ook open voor diverse externe onderzoeken die relevant kunnen zijn als kwaliteitsindicator.

De school slaagt erin om al deze gegevens te gebruiken voor een systematische en nagenoeg integrale kwaliteitsbewaking. De "Q-kalender" bevat alle relevante processen en activiteiten, geordend binnen het CIPO-referentiekader. Alle activiteiten en projecten verlopen volgens een draaiboek met een gedetailleerde praktische organisatie, gevolgd door een evaluatie. De school zorgt verder voor een transparant documentenbeheer.

De schoolwerkplannen tonen aan dat het beleid op basis van haar analyse van outputgegevens acties onderneemt om haar onderwijskwaliteit te verbeteren. Jaarlijks stelt het schoolwerkplan hiervoor voldoende expliciete doelen voorop. Dit geldt alleszins voor het school- en het lerarenniveau. Concrete doelen op leerlingenniveau zijn niet altijd opgenomen.

Uit het erkenningsonderzoek van een representatief deel van het onderwijsaanbod blijkt dat de gehanteerde kwaliteitszorg niet kan garanderen dat alle vakgroepen de leerplandoelen even kwaliteitsvol bereiken. De sterk uiteenlopende implementatie van de schoolvisie op de onderzoekscompetentie is hier een treffend voorbeeld van. Hiervoor is een doelgerichte aansturing en doeltreffende opvolging van de vakgroepen nodig, waarbij ook doelen op leerlingenniveau niet kunnen ontbreken.

Deliberatie De leerplanrealisatie voor expressie en huishoudkunde in tso tweede en de derde graad Sociale en technische wetenschappen voldoet niet (schoolnummer 38844). Reeds tijdens de doorlichting hebben directie en vakgroep initiatieven genomen om aan deze tekorten te werken. De onderwijsinspectie heeft voldoende vertrouwen in het beleidsvoerend vermogen van de school en neemt bijgevolg deze tekorten in de leerplanrealisatie niet op in het eindadvies.

7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor project algemene vakken in bso tweede graad.
- De stages in bso derde graad Organisatiehulp en Verzorging.
- De systematische zorg voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leef- en leeromgeving van de school.
- De naleving van de regelgeving.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De open schoolcultuur en het geordend schoolklimaat.
- De gedrevenheid en betrokkenheid van het schoolteam.
- De zorg voor de leerlingen met extra ondersteuningsnoden.
- De ICT-integratie in het leer- en onderwijsproces.
- De integratie van kennis, vaardigheden en attitudes.
- De opvolging van de doorstroom van de leerlingen naar de arbeidsmarkt en het vervolgonderwijs.

Wat betreft het algemeen beleid

- De brede en kwaliteitsvolle visieontwikkeling.
- De schoolorganisatie.
- De toegankelijkheid van het directieteam.
- De aandacht voor interne kwaliteitszorg.
- De openheid voor externe evaluatie.
- De netwerking via partnerschappen met bedrijven.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De afstemming van de evaluatie op de leerplandoelstellingen voor een aantal vakken.
- De gelijkgerichte invulling van de vakoverschrijdende eindtermen leren leren op school- en vakniveau.
- De kwaliteit van de motivering van de attestering.

Wat betreft het algemeen beleid

- De implementatie en opvolging van de beleidsprioriteiten op vakniveau.
- De bewaking van het evenwicht tussen bijsturen, ontwikkelen en behouden.
- De verdeling van de lesopdrachten in functie van de leerplanrealisatie.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor expressie en huishoudkunde in tso tweede en de derde graad Sociale en technische wetenschappen. (geen opvolging)

8 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor **de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'** voor alle structuuronderdelen van het voltijds secundair onderwijs.
- voor **de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'**.
- voor **de overige erkenningsvoorwaarden**.

9 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
William VROONEN de inspecteur-verslaggever	Ludo JACOBS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	

FEEDBACK BIJ VERSLAG OVER DE DOORLICHTING VAN HET SINT-AUGUSTINUSINSTITUUT ASO ÉN TSO/BSO TE BREE

Belangrijk om vooraf te stellen, is dat we niet alleen erg tevreden zijn met het uiteindelijke resultaat van de doorlichting, maar zeker ook over de professionele en open manier waarop het hele proces verlopen is (wat we trouwens ook tot uitdrukking zullen brengen op het feedbackformulier dat we intussen via mail ontvangen hebben).

Zoals al meegedeeld tijdens de bespreking van het ontwerpverslag, willen we toch enkele suggesties formuleren over de verslaggeving in het algemeen. We beseffen dat een en ander allicht te maken heeft met bepaalde formele verplichtingen, maar toch vinden we het nuttig om de suggesties over te maken, vooral omdat dit verslag uiteindelijk ook openbaar wordt gemaakt en (hopelijk) geraadpleegd wordt door lezers die niet echt vertrouwd zijn met het onderwijs en met de methodiek van de doorlichting. Als we een en ander bekijken vanuit de ogen van die niet-expert lezer dan vallen de volgende punten op:

1. Er wordt een apart verslag gemaakt voor de ASO- en voor de TSO/BSO-school en dat omdat er twee aparte instellingsnummers zijn. Hoewel er een onderscheid wordt gemaakt in een overkoepelend gedeelte en een specifiek gedeelte, valt het op dat de twee verslagen mekaar geregeld overlappen en dat sommige elementen (b.v. in de samenvatting) toch in de twee verslagen voorkomen. Voor scholen met meer dan 1 instellingsnummer, maar die duidelijk als één pedagogische eenheid fungeren (en die finaal onder de eindverantwoordelijkheid van één - algemeen - directeur staan), zou het logischer zijn om één verslag te maken (of de betrokken scholen ten minste de mogelijkheid te laten om te opteren voor één of voor meer dan één verslag). Ouders weten meestal niet dat Sint-Augustinus formeel uit 2 scholen (2 instellingsnummers) bestaat.
2. Hoewel het een gunstig verslag betreft (advies 1) komt dit voor een buitenstaander meer dan waarschijnlijk niet als écht positief over. Dat heeft te maken met het feit dat ook structuuronderdelen die als "best practice" worden beoordeeld, finaal toch "slechts" de formele benaming "voldoet" krijgen. Als dat dan gecombineerd wordt met soms uitgesponnen (in lengte) en goed bedoelde/terechte suggesties voor verbetering dan geeft dat de indruk dat het wel voldoende is, maar dan maar "net voldoende" (met de hakken over de sloot). Oplossingen zouden kunnen zijn:

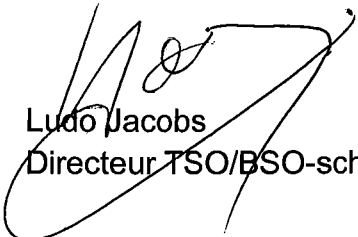

- meer nuanceren in het eindoordeel, zoals b.v. voldoet niet/voldoet/erg goed (of: voldoet in ruime mate; of: best practice)
- elementen die nu bedoeld zijn als suggesties om het (nog) beter te doen (vaak allicht best practices uit andere scholen) uit het gepubliceerde verslag weglaten (en dat verslag dus beperken tot het eindoordeel én de dingen die goed/erg goed zijn én de dingen die wel degelijk moeten verbeteren). De suggesties zouden dan in een apart document voor de school kunnen worden gezet en dus niet worden gepubliceerd. Dat zou het verslag korter en meer leesbaar voor een leek maken én het eindoordeel duidelijker naar voren laten komen

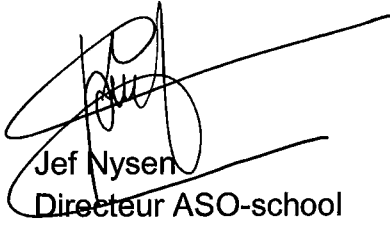
3. Tijdens de laatste dag is er een globale debriefing geweest waarop de (ontwerp) samenvatting aan de directie werd gepresenteerd. Die puntsgewijze opsomming (wat doet de school goed/wat kan de school verbeteren/wat moet de school verbeteren) was erg helder en de toelichting tijdens die debriefing was ook helder en samenhangend (punt per punt commentaar). In het verslag zelf wordt dan een heel ander (ambtelijk) taalgebruik gehanteerd wat de lectuur (zeker voor een leek) erg moeilijk maakt. Bovendien is dat verslag dan geordend per doorgelichte onderdeel. Wie dan "vlees en bloed" wil geven aan de samenvattende punten, moet alles samenrapen uit de verschillende passages in de tekst. We begrijpen dat er geen twee verslagen kunnen worden gemaakt en dat er dus voor één ordening moet worden gekozen, maar misschien zou het een oplossing kunnen zijn om in het verslag zoals het vandaag is bij de toepasselijke passages via een nummer te verwijzen naar de samenvattende punten. Zo zal de lezer dan onmiddellijk merken dat één samenvattend punt het resultaat is van vaststellingen bij verschillende doorgelichte onderdelen.

Vriendelijke groet

Bree, 25 februari 2016

Ludo Jacobs
Directeur TSO/BSO-school

Jef Nysen
Directeur ASO-school